

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2015 m. pagrindinio ugdymo pakartotinio pasiekimų patikrinimo užduotis

Rašymas

2015 m. birželio 29 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar nėra užduoties sąsiuvinyje tuščių lapų ar kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Pasirinkite **vieną iš trijų** 2–4 puslapiuose pateiktų rašymo **užduočių** ir parašykite nurodyto žanro 250–350 žodžių tekstą.
- Parašę suskaičiuokite žodžius ir paraštėje pažymėkite 250 žodžių ribą. Jei žodžių mažiau, parašykite jų skaičių.
- Naudokitės juodraščiui ir švarraščiui skirtais popieriaus lapais, pažymėtais mokyklos spaudu.
- Užrašykite savo vardą, pavardę ir rašymo užduoties pavadinimą švarraštyje.
- Pasilikite pakankamai laiko darbui perrašyti į švarraštį, nes juodraštis nebus tikrinamas.
- Rašykite aiškiai, įskaitomai mėlynai rašančiu rašikliu. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atiduokite vykdytojui ir švarraštį, ir juodraštį, kai baigsis ši patikrinimo dalis.

Linkime sėkmės!

Pasirinkite vieną iš trijų užduočių ir parašykite atitinkamo žanro 250–350 žodžių tekstą. Parašę suskaičiuokite žodžius, paraštėje pažymėkite 250 žodžių ribą, o jeigu žodžių mažiau, parašykite jų skaičių.

1 užduotis

Perskaitykite ištrauką iš Richardo Bacho apysakos „Džonatanas Livingstonas Žuvėdra“.

„Kai jos apie tai išgirs, – pamanė jis, – kai žuvėdros sužinos apie įvykusį lūžį, iš džiaugsmo neteks galvos. Nuo šiol gyvenimas bus daug prasmingesnis! Pakaks diena dienon skraidyti prie laivo ir atgal – dabar jau bus dėl ko gyventi! Tegu daugiau negaubia mūsų nežinios tamsa, mes galime tapti protingomis būtybėmis, siekiančiomis tobulumo, išminties ir meistriškumo. Galime būti laisvi! Galime išmokti skraidyti!“

Stovėti viduryje reiškė didžiausią pripažinimą arba nenuplaunamą gėdą. Kai žuvėdros nutardavo pagerbti labiausiai pasižymėjusius savo vadus, pakviesdavo juos išeiti į rato vidurį.

Jis žengė į priekį.

– Džonatanai Livingstonai Žuvėdra, – tarė Vyriausiasis, – stok į gėdos ratą visų gentainių akivaizdoje!

Jis pasijuto lyg per galvą trenktas; jam pakirto kojas, plunksnos nukaro, ėmė spengti ausyse. Į gėdos ratą? Negali būti! O Lūžis?! Jos nesupranta! Nieko nesupranta ir siaubingai klysta!

– ...už tai, kad elgėsi neapgalvotai ir neatsakingai, – vėl pasigirdo monotoniškas ir rėksmingas balsas, – už tai, kad paniekino Žuvėdrų Šeimos orumą ir tradicijas...

Stovėti gėdos rate taip pat reiškė būti pašalintam iš žuvėdrų bendrijos ir ištremtam. Tai reiškė vienišiaus gyvenimą Tolimosiose Uolose.

– ...vieną gražią dieną, Džonatanai Livingstonai Žuvėdra, privalėsi suprasti, kad elgdamasis neatsakingai neišgyvensi. Gyvenimas paslaptingas ir mums nepažinusi; aišku tik viena – atėjome į šį pasaulį maitintis ir kuo ilgiau išsaugoti savo gyvybę.

R. Bachas. *Džonatanas Livingstonas Žuvėdra*. Kaunas: Trigramas, 2000.

Sugalvokite temą ir parašykite tinkamą pavadinimą rašiniui. Rašydami rašinį atskleiskite savo požiūrį, remdamiesi pateiktu tekstu, asmenine, kultūrine patirtimi.

Jums gali padėti šie klausimai:

1. Apie ką mąsto veikėjas?
2. Kodėl svarbu įprasminti gyvenimą, siekti tobulumo?
3. Kodėl bendruomenė dažnai atstumia maištautojus?

Tikslas – samprotauti, atskleisti savo požiūrį.

Žanras – rašinys.

Pastaba: parašę nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 250 žodžių ribą. Jei žodžių mažiau, parašykite jų skaičių.

2 užduotis

Perskaitykite ištrauką iš rašytojos Jurgos Ivanauskaitės pokalbio su poetu Tomu Venclova.

Kelionės man yra poilsis, pažinimas ir – tatau svarbu – fizinės bei psichologinės parengties palaikymas. Gyvenimas Amerikoje siūlo du pasirinkimus: gali kurtis gerovę ir komfortą (įsigyti brangų namą, vasarnamį, išpūdingą automobilį ir taip toliau) arba pažinti pasaulį. Abu variantai drauge, bent emigrantui, vargu ar įgyvendinami. Pasirinkau antrąjį ir, manau, nesuklydau.

Naujose vietose mane labiausiai domina architektūra, tai yra bažnyčios, šventyklos, rūmai, urbanistiniai sprendimai. Tatau vertinti ir suprasti išmokau dar vaikystėje Vilniuje. Turgūs traukia mažiau, nebent tiek, kiek iš viso gatvės gyvenimas. Neatsisakau lankyti muziejų, ne tik gerų, bet ir antraeilių bei trečiaieilių – beveik visuose pasitaiko kas nors įdomaus; svarbiausios man yra dailės galerijos, o iš jų labiausiai pamėgau Prado. Yra dar gamta – turiu silpną kalnams ir saloms.

Svarbiausia šalis – Šiaurės Italija. Venecija, žinoma, yra Venecija, bet nuolat grįžti vis dėlto norėčiau į Florenciją. Dar keli man reikšmingi miestai: Barselona, Provanso Eksam, Dubrovnikas, o arčiau mūsų, be abejonės, Petrapilis.* Apie Vilnių čia nekalbu. Norėčiau dar kartą pamatyti Pekiną.

„Agnostikas** su tikėjimo potencialu“. www.culture.lt/satenai

*Petrapilis – Rusijos miestas, dabartinis Sankt Peterburgas

**Agnostikas – *filos.* agnosticizmo, pažinimo teorijos, neigiančios galimybę pažinti objektyvią tikrovę, šalininkas.

Žiniasklaidoje nuolat kalbama apie keliones, dalijamasi išpūdžiais iš egzotiškų kraštų. Parašykite laišką internetinės svetainės skaitytojams, jame argumentuotai pasvarstykite, kodėl svarbu keliauti, pažinti savo tėvynę ar kitus kraštus. Rašydami savo požiūrį atskleiskite remdamiesi įvestimi, asmenine, kultūrine patirtimi.

Tikslas – samprotauti, atskleisti savo požiūrį.

Adresatas – interneto svetainės skaitytojai.

Žanras – laiškas.

Pastaba: parašę nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 250 žodžių ribą. Jei žodžių mažiau, parašykite jų skaičių.

3 užduotis

Perskaitykite ištrauką iš literatūrologų Gyčio Vaškelio, Algio Kalėdos, Pauliaus Subačiaus ir kt. diskusijos.

G. Vaškelis: Artėjame prie 600 metų slenksčio, brėžiančio ribą nuo Gutenbergo išradimo, popierinės knygos spausdinimo, iki naujos skaitmeninės eros krašto (ar bedugnės), ir turime pasirinkti, ar ignoruosime skaitmenines technologijas, ar mėginsime jas priimti, ir gal taip rasime kelią į jaunosios kartos širdis ir protus. Jaunimas deklaruoja, kad jam nereikia senosios literatūros. Tad gal pateikti senąją literatūrą kaip naują ir modernią, gražinti prie jos parodant, kad ji irgi kalba apie rūpimus dalykus, ir būtų kelias gaivinti klasiką? Turime įsivaizduoti, kaip suformuoti poreikį greta visos pasaulio literatūros skaityti ir lietuvių literatūrą, ir literatūrą lietuvių kalba.

A. Kalėda: Kokios tendencijos tarptautinėse knygų mugėse? Negi XXI a. išsiskirs tik pateikimo būdais? Žinau, kad Amerikoje klasiką leido komiksais.

P. Subačius: Didžiąją dalį Baranausko reikia klausyti. „Anykščių šilelė“ beveik tobulai įdainavo „Valaukis“, ir kelias giesmes iš „Kelionė Petaburkan“ galima paklausti be jokio sunkumo, kad reikia sėdėti, skaityti, nuobodu ir t. t. „Blezinga“ Maironį įdainavo su roko atlikėjų intarpais, ir labai puikiai skambėjo. Pirmą kartą atliekant Sereikiškėse prie estrados subėgo klausyti tie, kurie šiaip po parką vaikščiojo: kas čia vyksta? Etnografinis ansamblis Maironį dainuoja kaip romansus? Tokiomis kryptimis reikia ieškoti patrauklių pateikimo būdų.

Pagal „Literatūrinis ir kultūrinis kanonas“: www.bernardinai.lt

*Šiuo metu spaudoje dažnai diskutuojama apie tai, kad vis mažiau skaitoma klasikos kūriniai, kad prastėja skaitomos literatūros suvokimas. **Parašykite straipsnį** į interneto svetainę ir išsakykite savo požiūrį į tai, kodėl daugelis šių dienų žmonių nebeskaito klasikinės literatūros, pasiūlykite, kaip senąją literatūrą padaryti patrauklesnę mokiniais. **Sugalvokite straipsnio pavadinimą.** Savo požiūrį atskleiskite remdamiesi **įvestimi, asmenine, kultūrine patirtimi.***

***Tikslas** – samprotauti, atskleisti savo požiūrį, pasiūlyti problemos sprendimo būdą.*

***Adresatas** – jaunimo internetinės svetainės skaitytojai.*

***Žanras** – straipsnis.*

Pastaba: parašę nepamirškite suskaičiuoti žodžius ir paraštėje pažymėti 250 žodžių ribą. Jei žodžių mažiau, parašykite jų skaičių.